¶ Incipit plog⁹ btī Iheronimi
preſbiteri in libꝝ Tobie.

Chromatio et Helio
doro epīs iheronī
m⁹ pſbiť ī dn̄o ſalu
tem. Mirati nō deſi
no exactiōis veſtre
īſtantiā. Exigitis em̄ ut libꝝ chal
deo ſermone ꝯſcriptū ad latinuz
ſtilū trahā: librꝝ vtiqꝫ tobie quē
hebrei de cathalogo diuinaꝝ ſcri
pturaꝝ ſecātes. hijs que a gyog
pha memorāt mancipart. Feci
ſatis deſiderio veſtro. nō tn̄ meo
ſtudio. Arguūt em̄ nos hebreoꝝ
ſtudia ⁊ imputant nob̄ ꝯtra ſuū
canonē latinis aurib⁹ iſta trāſfer
re. Sed meli⁹ eē iudicans phari
ſeoꝝ diſplicere iudicīo ⁊ epōꝝ iuſ
ſionibus deſeruire inſtiti ut potui
Et q̄r vicina eſt chaldeoꝝ lingua
ſmoni hebraico: vtriuſqꝫ lingue
pitiſſimū loquacē repiens. vnī⁹
diei laborez arripui ⁊ quicq̄d ille
m̄ hebrīcis v̄bis exp̄ſſit. hoc ego
accito notario ſermonibꝫ latinis
expoſui. Oracōībꝫ veſtris merce
de hui⁹ opīs cōpenſabo cū gratuz
vob̄ didicero me qd̄ iubere eſtis
dignati compleſſe.

¶ Explicit plogus. Incipit lib
Tobie. ¶ Ca. pmū.

Obias ex tribu ⁊
cīitate neptali q̄ ē
ī ſupioibꝫ galilee
ſup̄ naaſon poſt
viam q̄ ducit ad
occidentez. in ſini
ſtro habens ciuitatē ſephet. cū ca
ptus eēt in dieb⁹ ſalmanaſar re
gis aſſirioꝝ. in captiuitate tn̄ po
ſitus viā veritatis nō deſeruit ita
ut oīa que hēe poterāt quotidie
ꝯcaptiuis fratribꝫ qui erāt ex ei⁹
gn̄e impitiret. Cūqꝫ eēt iunior om
nib⁹ ī tribu neptali. nihil tn̄ pue
rile geſſit in ope. Deniqꝫ cū irent
oēs ad vitulos aureos q̄s ihero
boam fecerat rex iſrł hic ſolus fu
giebat ꝯſortia oīm ⁊ pgebat ad
ihrłm ad templū dn̄i ⁊ ibi adora
bat dn̄m deū iſrł oīa p̄mitiua ſua
et decimas ſuas fidelit̄ offerēs ita
ut in tercō anno pſelitis ⁊ adue
nis miniſtraēt oēm decimacōem
Hec ⁊ hijs ſimilia ſm legē dī pue
rulus obſuabat. Cū vero factus
fuiſſet vir accepit vxoē annā de
tribu ſua ⁊ genuit ex ea filiuz no
men ſuū imponēs ei quē ab infā
tia timere deū docuit et abſtinere
ab omni pctō. Igiť dū p captiui
tatē deueniſſet cū vxore ſua ⁊ filio
in ciuitatez niniuē cū oī tribu ſua
⁊ cū oēs ederent ex cibis gentiliū
iſte cuſtodiuit aīam ſuā ⁊ nūq̄
cōtaminat⁹ ē in eſcis eoꝝ. Et qm̄
memor fuit dn̄i in toto corde ſuo.
dedit illi deus grām in ꝯſpectu ſal
manaſar regis ⁊ dedit illi ptātez
quocūqꝫ vellet ire hn̄s libertatez
quecūqꝫ facē voluiſſꝫ. Pergebat
ḡ p oēs qui erant in captiuitate
⁊ monita ſalutis dabat eis Cum
aūt veniſſet in rages ciuitatē me
doꝝ ⁊ ex hijs quibus honoratus
fuerat a rege habuiſſet decē talen
ta argēti ⁊ cū ī multa turba gn̄is
ſui gabelū egentē videret q̄ eāt ex
tribu ei⁹. ſb̄ cyrogr̄pho dedit illi
memoratū pondus argēti. Poſt

a tobiā

multũ ꝫ vero tẽpis mortuo ſalma naſar rege: cũ regnaret ſenacherib filiꝰ eius ꝓ eo ⁊ filios iſrahel exoſos hr̃et in cõſpectu ſuo tobias ꝑgebat per õnem cogtiõem ſuam ⁊ cõſolabatur eos diuidebatq; vnicuiq; ꝓut poterat de facultatibꝰ ſuis. Eſurientes alebat nudiſq; veſtimẽta prebebat ⁊ mortuis atq; occiſis ſepulturã ſollicitꝰ exhibebat. Demiq; cũ reuerſus eẽt rex ſenacherib fugiẽs a iudea plagã quã circa eum fecerãt deꝰ ꝓpt̃ blaſphemiã ſuam ⁊ iratus multos occideret ex filiis iſrl̃: tobias ſepeliebat corpa eorũ. At vbi nuntiatũ eſt regi iuſſit eũ occidi ⁊ tulit omnem ſb̃ſtantiã eiꝰ. Tobias vero cũ filio ſuo ⁊ cũ vxore fugiẽs nudꝰ latuit quia multi diligebãt eũ. Poſt dies vero q̃dragintaquinq; occiderũt regem filii ipſiꝰ. Et reuerſus ẽ tobias ad domũ ſuã oĩſq; facultas eiꝰ reſtituta ẽ ei. Ca. ii.

Poſt hec vero cũ eſſet dies feſtꝰ domĩ ⁊ factũ eſſꝫ prandium bonũ ĩ domo tobie dixit filio ſuo. Vade ⁊ adduc aliquos de tribu noſtra timentes deũ ut epulẽtur nobiſcũ. Cũq; abiſſet reuerſus nũciauit ei vnũ ex filiis iſrl̃ iugulatũ iacere in platea. Statiq; exiliens de accubitu ſuo: relinquẽs prandium ieiunꝰ ꝑuenit ad corpꝰ tollenſq; illud: portauit ad domũ ſuam occulte ut dũ ſol occubuiſſet caute ſepeliret eũ. Cũq; occultaſſꝫ corpꝰ mãducauit panẽ cũ luctu ⁊ tremore memorãs illũ ſermõem quẽ dixit dominꝰ ꝑ amos ꝓphaꝫ. Dies feſti vr̃i cõuertẽtur in lamẽtacõem ⁊ luctũ. Cũ vero ſol occubuiſſꝫ abiit ⁊ ſepeliuit eũ. Arguebant autẽ eũ õnes ꝓximi ſui dicẽtes. Iã huiꝰ rei cauſa interfici iuſſus es ⁊ vix effugiſti mortis ĩperium ⁊ iterũ ſepelis mortuos. Sꝫ tobias plꝰ timens deũ q̃ regem: rapiebat corpora occiſorũ et occultabat in domo ſua ⁊ mediis noctibus ſepeliebat ea. Contigit autẽ ut quadã die fatigatꝰ a ſepulturã veniẽs domũ iactaſſet ſe iuxta pietem ⁊ obdormiſſet ⁊ ex nido hirũdinũ dormienti illi calida ſtercora inciderẽt ſup oculos eiꝰ fieretq; cecus. Hãc autẽ tẽptacõem ideo ꝑmiſit dñs euenire illi ut poſteris daret exemplũ patientie eiꝰ ſicut ⁊ ſãcti iob. Nam cũ ab infantia ſua ſemp deũ timuerit ⁊ mãdata eiꝰ cuſtodierit: nõ eſt ɔtriſtatꝰ cõtra deũ q̄ plaga cecitatis euenerit ei: ſꝫ immobilis in dei timore ꝑmãſit agẽs gratias deo õibꝰ diebꝰ vite ſue. Nam ſicut beato iob inſultabant reges ita iſti parentes ⁊ ɔgnati eiꝰ irridebant vitã eius dicẽtes. Vbi ẽ ſpes tua ꝓ qua elemoſinãs ⁊ ſepulturas faciebas. Tobias vero increpabat eos dicẽs. Noli te ita loqui quoniã filii ſanctorũ ſumꝰ ⁊ vitam illã expectamꝰ quã deꝰ daturus eſt hiis qui fidẽ ſuã nũq̃ mutãt ab eo. Anna vero vxor eiꝰ ibat ad opꝰ textrinũ q̃tidie ⁊ de laborẽ manuũ ſuarũ victũ quẽ ɔſequi potuiſſꝫ deferebat. Vñ factũ ẽ ut hedũ caprarũ accipiẽs detuliſſet domi. Cuiꝰ cũ vocẽ balãtis vir eiꝰ audiſſet dixit. Videte ne forte furtiuꝰ ſit. Reddite eũ dñis ſuis q̄r nõ licꝫ nob̃ ãt edere ex ſurto aliq̃d ãt ɔtingẽ. Ad hec vxor eiꝰ irata rñdit

furto

Maifeſte vana facta ē ſpes tua et
elemoſine tue paruerūt. Atqꝫ hijs
⁊ alijs hmōi vb̄ exprobabat ei.
Tunc tobias ingē ¶ Ca. iij.
muit ⁊ cepit orare cum lacri
mis dicens. Juſtus es dn̄e ⁊ om̄a
iudicia tua vera ſūt ⁊ oēs vie tue
miſericordia ⁊ veritas ⁊ iudiciū.
Et nūc dn̄e memor eſto mei et ne
vindictā ſumas de peccatis meis
neqꝫ reminiſcaris delicta mea vel pa
rentū meoꝝ. Quī nō obediuimus
p̄ceptis tuis ideo traditi ſum⁹ ī de
reptionē ⁊ captiuitatē ⁊ mortē ⁊
in fabulā et in improperiū oībus
nacōnib⁹ in quib⁹ diſpſiſti nos
Et nūc dn̄e magna iudicia tua. q̄r
nō egimus ſcḋm p̄cepta tua ⁊ non
ambulauim⁹ ſincerit̄ corā te. Et
nūc dn̄e ſcḋm voluntatē tuā fac
mecū ⁊ precipe in pace recipi ſpm̄
meū. Expedit enī m̄ mori magis q̄̄
viuere. Eadē itaqꝫ die ɔtigit ut ſa
ra filia raguelis in rages ciuitate
medoꝝ ⁊ ipa audiret improperiū
ab vna ex ancillis patris ſui. q̄m
tradita fuerāt ſeptē viris ⁊ demo
niū noīe aſmodeus occiderat eos
mox ut ingreſſi fuiſſent ad eam.
Ergo cum p culpa ſua increparet
puellā r̄ndit ei dicens. Amplius
ex te nō videam⁹ filiū aut filiā ſu
p terrā: interfectrix viroꝝ tuorū.
Nūquid ⁊ occidere me vis ſic etiā
occidiſti ſeptem viros. Ad hāc
vocē p̄rexit in ſupius cubiculū do
mus ſue ⁊ trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ no
ctibus nō mādu cauit neqꝫ bibit
ſꝫ in oracōne pſiſtens cū lacrimis
deprecabat̄ deū ut ab iſto ip̄rope
rio liberaret eā. Factū eſt autem
die tercia dū ɔpleret oracōem. be
nedicēs dn̄m dixit. Bn̄dictū ē no
mē tuū de⁹ patꝝ noſtroꝝ qui cū
iratus fueris miaꝫ facies ⁊ in tp̄e
tribulacōis pc̄tā dimittis hijs q̄
inuocant te. Ad te dn̄e faciē meā
ɔuerto. ad te oculos meos diri
go. Peto dn̄e ut de vinculo impro
perij hui⁹ abſoluas me. aut ē te
deſup terram eripias me. Tu ſcis
dn̄e q̄r nūq̄̄ ɔcupiui virū ⁊ mun
dā ſuaui aīaꝫ meā ab oī ɔcupi
ſcentia. Nūq̄̄ cū ludentib⁹ miſcui
me neqꝫ cū hijs qui ī leuitate am
bulant pticipē me prebui. Viruꝫ
aūt cū timore tuo nō cū libidine
mea ɔſenſi ſuſcipe. Et aut ego in
digna fui ill̄ aut illi forſitā m̄ nō
fuerīt digni. q̄r forſitā viro alij cō
ſeruaſti me. Nō eſt enī in hominis
poteſtate ɔſiliū tuū. Hoc aūt pro
certo hꝫ omīs qui colit te. q̄r vita
ei⁹ ſi in pbacōne fuerit coronabi
tur. ſi aūt in tribulacōne fuerit li
berabit̄. Et ſi in correpcōne fuerit
ad miſericordiā tuā puenire lice
bit. Nō enī delectaris in pditioni
b⁹ nr̄is. q̄r poſt tempeſtatē trāq̄l
lū facis ⁊ poſt lacrimacōem ⁊ fle
tū exultacōem infūdis. Sit nomē
tuū deus iſrahel bn̄dictū in ſecula
In illo tp̄e exaudite ſūt p̄ces am
boꝝ ī ɔſpectu glorie ſūmi dei ⁊ miſ
ſus ē angel⁹ dn̄i ſc̄tꝰ raphahel
ut curaret eos ābos q̄ꝝ vno tp̄e
ſūt oracōes ī ɔſpectu dn̄i recitate.
Igitur cū tobias puta ¶ Ca. iiij.
ret oracōem ſuā exaudiri ut mori
potuiſſet. vocauit ad ſe tobiā fi
liū ſuū. dixitqꝫ ei. Audi fili mi ver
ba oris mei ⁊ ea in corde quaſi fū
damentū ɔſtrue. Cū acceperit de⁹
animā meā. corpus meū ſepeli et

honorē habebis matri tue oībꝫ die
bꝫ vite eiꝰ Memor ei eē debes q̄ ⁊ q̄n
ta picula paſſa ſit ꝓpť te in vtero
ſuo. Cū āt ⁊ ipſa ɔpleuerit tempꝰ
vite ſue ſepelias eā circa me. Oībꝫ
āt diebꝰ vite tue in mēte hēto deū
⁊ caue ne aliq̄n pctō ɔſētias ⁊ p̄
termittas p̄cepta dei nr̄i. Ex ſb̄ſtā
tia tua fac eleōſinā ⁊ noli auertere
faciē tuā ab vllo paupe. Ita eni
fiet ut nec a te auertat̃ facies dn̄i
Quo potueris ita eſto miſericors
Si multū tibi fuerit: abundāter
tribue. ſi exiguū tibi fueit etiā ex
iguū libent̃ imptiri ſtude. Premi
um ei bonū tibi theſaurizas ī die
neceſſitatis qm̄ elemoſinā ab ōni
peccato ⁊ a morte liberat ⁊ nō pa
tiet̃ animā ire in tenebras. Fidu
cia mag̃ erit corā ſūmo deo eleō
ſina ōmibꝰ facientibꝰ eā. Attēde ti
bi fili mi ab ōni fornicacōe ⁊ p̄ter
vxorē tuā nunq̄ patiaris crimen
ſcire. Supbiam nunq̄ in tuo ſen
ſu aut ī tuo verbo dn̄ari pmittas
In ipſa eni initiū ſumpſit ōnis p
ditio. Quicūq̄ tibi aliquid opera
tus fuerit: ſtatim ei mercedē reſti
tue ⁊ merces mercēnarij tui apd
te ōmino nō remaneat. Quod ab
alio oderis fieri tibi vide ne tu ali
quādo alteri facias. Panē tuū cū
eſurientibꝫ ⁊ egentibꝰ comede ⁊ de
veſtimētis tuis nudos tege. Pa
nē tuū ⁊ vinum tuū ſup ſepultu
ram iuſti ɔſtitue ⁊ noli ex eo mā
ducaē ⁊ bibere cū peccatoribꝰ Cō
ſiliū ſemp a ſapiente perq̄re. Omi
tēpe bn̄dic deū ⁊ pete ab eo ut vi
as tuas dirigat ⁊ ōnia ɔſilia tua
in ipō pmaneāt. Indico eciā tibi
fili mi dediſſe me decē talenta argē
ti dū adhuc infātulus eēs gabe
lo in rages ciuitate medoꝝ ⁊ ciro
graphū eius apud me habeo Et
ideo perq̄re quomō ad eum puei
as ⁊ recipias ab eo ſupramemo
ratū pondꝰ argenti ⁊ reſtituas ei
cirographū ſuū. Noli timere fili
mi: pauperem quidē vitam gerimꝰ
ſed multa bona hēbimꝰ ſi timueri
mꝰ deū ⁊ receſſerimꝰ ab ōni pccō ⁊
fecerimꝰ bene.

¶ Ca. v.

Tunc rn̄dit tobias prī ſuo ⁊
dixit. Oīa quecūq̄ p̄cepiſti
mihi faciā pat̃ Quo autē pecuniā
hanc inq̄ram ignoro. Ille me ne
ſcit ⁊ ego eū ignoro. Qd ſignum
dabo ei. Sed neq̄ viā p quā per
gat̃ illuc aliq̄n cognoui. Tūc prē
ſuꝰ rn̄dit illi ⁊ dixit. Cirographū
quidē illiꝰ apud me hēo qd dum
illi oſtēderis ſtatim r̄ſtituet. Sꝫ per
ge nūc ⁊ inq̄re tibi aliquē fidelē
virū q̄ eat tecū ſalua mercede ſua:
dū adhuc viuo ut r̄cipias eam.
Tūc egreſſus tobias inuenit iu
uenē ſtantē ſplendidū p̄cinctū ⁊
q̄ſi paratū ad ābulandū. Et igno
rās q angelꝰ dei eſſꝫ ſalutauit eū
⁊ dixit. Vn̄ te hēmꝰ bone iuuēis.
At ille rn̄dit. Ex filijs iſrl̄. Et tobi
as dixit ei. Noſti viā q̄ ducit ī rēgi
onē medoꝝ. Cui rn̄dit. noui ⁊ oīa
itinera eiꝰ freq̄nt̃ ābulaui ⁊ manſi
apd gabelū frēꝫ nrm̄ q̄ morat̃ in
rages ciuitate medoꝝ q̄ poita eſt in
mōte egbathais. Cui tobias ait
Suſtine me obſecro donec hec ipa
nūciē prī meo. Tūc ingreſſus to
bias idicauit vniuſa hec prī ſuo.
Sup que āmiratꝰ prī rogauit ut i
troiēt ad eū Ingreſſus itaq̄ ſalu
tauit eū ⁊ dixit Gaudiū tibi ſit ſp

Et tobias ait. Quale gaudiuꝫ m̄
erit qui in tenebris ſedeo ⁊ lumē
celi nō video. Cui ait iuuenis. For
ti aīo eſto. in ꝓximo eſt ut a deo
cureris. Dixit itaqꝫ illi tobias. Nū
q̄d poteris ꝑducere filiū meū ad
gabelū in rages ciuitatē medoꝝ.
Et cū redieris reſtituaꝫ tibi merce
deꝫ tuā. Et dixit ei āgelus. Ego du
caꝫ ⁊ reducā eū ad te. Cui tobias
rn̄dit. Rogo te indica mihi. de q̄
domo aut de q̄ tribu es tu. Cui ra
phahel angelus dixit. Genꝰ que
ris mercenarij: an ipm̄ mercena
riuꝫ qui cū filio tuo eat. Sꝫ ne for
te ſollicitū te reddā ego ſū azaias
ananie magni filiꝰ. Et tobias re
ſpondit. Ex magno gn̄e es tu. Sꝫ
peto ne iraſcaris ꝙ voluerī ꝯgno
ſcere genꝰ tuuꝫ. Dixit āt illi ange
lus. Ego ſanū ducā ⁊ ſanū tibi re
ducam filiū tuū. Rn̄dens autē to
bias ait. Bene ābuletis ⁊ ſit dn̄s
in itinere veſtro ⁊ āgelus eius co
miteť vobiſcū. Tūc paratis oībus
que erāt in via portanda fecit to
bias vale pr̄i ſuo ⁊ mr̄i ſue ⁊ ābu
lauerūt ambo ſimul. Cūqꝫ ꝓfecti
eēnt cepit mater eiꝰ flere ⁊ dicere
Baculuꝫ ſenectutis noſtre tuliſti
⁊ trāſmiſiſti a nobis. Nūq̄ꝫ fuiſſet
ipſa pecunia ꝓ qua miſiſti eū Suf
ficiebat nob̄ paupertas nr̄a ut di
uitias cōputaremꝰ hoc ꝙ videba
mus filiū noſtꝝ. Dixitqꝫ tobias.
Noli flere Saluus perueniet filius
noſter ⁊ ſaluꝰ reuerteť ad nos ⁊
oculi tui videbūt illū Credo em̄ ꝙ
āgelꝰ dei bonꝰ comiteť ei ⁊ bn̄ diſ
ponet oīa q̄ circa eū gerūť ita ut cū
gaudio reuertať ad nos. Ad hāc
vocē ceſſauit mr̄ eiꝰ flere ⁊ tacuit.

Profectus ē aūt to ¶ Ca. vi.
bias ⁊ canis ſecutus ē eū et
māſit p̄ma manſione iux̄ fluuiū
tigri. Et exiuit ut lauaret pedes ſu
os ⁊ ecce piſcis īmanis exiuit ad
deuorādū eū Queꝫ expaueſcēs to
bias clamauit voce magna dicēs
Dn̄e inuadit me. Et dixit ei ange
lus. Apprehēde brantiā eiꝰ ⁊ trahe
eū ad te. Qd cum feciſſet attraxit
eū in ſiccū ⁊ palpitare cepit ante
pedes eiꝰ. Tūc dixit ei angelꝰ Exē
terā hūc piſcē ⁊ cor eiꝰ ⁊ fel ⁊ iecur
repone tibi Sūt em̄ hec neceſſaria
ad medicamēta vtiliť. Qd cū feciſ
ſet aſſauit carnes eiꝰ ⁊ ſecū ſuſtu
lerūt in via. cetera ſalierūt q̄ ſuffi
cerent eis. quouſqꝫ ꝑuenirent in
rages ciuitatē medoꝝ. Tūc inter
rogauit tobias angelū ⁊ dixit ei
Obſecro te azaria frať ut dicas m̄
qd remediū habebūt iſta que de
piſce ſeruaťe iuſſiſti. Et rn̄dens an
gelꝰ dixit ei. Cordis eiꝰ ꝑticulaꝫ ſi
ſup carbones ponas. fumus eius
extricat oē genꝰ demoniorū ſiue
a viro ſiue a muliere ita ut vltra
non accedat ad eos. Et dixit ei to
bias. Vbi vis ut maneamꝰ. Re
ſpondenſqꝫ angelꝰ ait. Eſt hic ra
guel noīe vir ꝓpinquus de tribu
tua ⁊ hic habet filiā noīe ſarā. ſꝫ
neqꝫ maſculū neqꝫ feminā vllam
habꝫ aliā preter eā. Tibi debetur
oīs ſbſtantia eius ⁊ oportet eā te
accipe cōiugē. Pete ḡ eā a patre
eiꝰ ⁊ dabit tibi eā vxorē. Tunc re
ſpondit tobias ⁊ dixit. Audio ꝙ
tradita ē ſeptē viris ⁊ mortui ſūt
ſꝫ et hoc audiui. q̄a demoniū occi
dit illos. Timeo ergo ne forte et
m̄ hoc eueniat ⁊ cum ſim vnicus

parentibꝰ meis deponā ſenectutē
illoꝝ cū triſticia ad īferos. Tunc
āgelꝰ raphahel dixit ei. Audi me
ꝛ oſtēdam tibi q̄ ſunt quibꝰ p̄ualere
potest demoniū. Hij nāq̄ q̄ cō
iugium ita ſuſcipiūt ut deū a ſe ꝛ
a ſua mente excludāt ꝛ ſue libidi
ni ita vacēt ſicut equꝰ ꝛ mulus q̄
bꝰ non est itellectꝰ: hēt poteſtatē
demoniū ſup eos. Tu aūt cū acce
peris eam: ingreſſus cubiculū per
tres dies continens eſto ab ea et
nihil aliud niſi oracōnibꝰ vacabis
cū ea. Ipſa aūt nocte incēſo iecorē
piſcis fugabit̄ demoniū. Secūda
vero nocte in copulacōne ſāctoꝝ
patriarchaꝝ admitteris. Tertia
vero nocte bn̄dictōem cōſequeris
ut filij ex vobꝭ pcreent̄ incolumes.
Tranſacta autē tertia nocte acci
pies virginē cū timoē dn̄i. amoē
filioꝝ magis q̄ libidinis ductus
ut in ſemīe abrahe benedictiōem
in filijs ꝯſeq̄ris. ¶ Ca. vij.

Ingreſſi ſūt autē ad raguelē: ꝛ ſu
ſcepit eos raguel cū gaudio. In
tuenſq̄ tobiā raguel: dixit anne
vxori ſue. Quā ſimilis eſt iuuenis
iſte ꝯſobrino meo. Et cū hec dixiſ
ſet ait. Vnde eſtis iuuenes frēs
noſtri? At illi dixerunt. Ex tribu
neptalim ſumꝰ ex captiuitate nini
ue. Dixitq̄ illis raguel. Noſtis to
biam frēm meū? Qui dixerūt. No
uimꝰ. Cūq̄ multa bō loqueretur
de eo: dixit āgelus ad raguelem.
Tobias de quo interogas: pr̄ iſtiꝰ
ē. Et miſit ſe raguel ꝛ cū lacrimis oſ
culatꝰ eſt eū ꝛ plorās ſup̄ collū
eiꝰ dixit. Bn̄dictio ſit tibi fili mi q̄
boni et optimi viri filiꝰ es. Et āna
vxor eiꝰ et ſara ipoꝝ filia lacrimate

ſūt. Poſtq̄ āt locuti ſūt p̄cepit ra
guel occidi arietē ꝛ parari cōuiuiū.
Cūq̄ hortaret̄ eos diſcūbere ad
prādiū tobias dixit. Hic ego ho
die nō māducabo neq̄ bibā niſi
priꝰ peticōnem meā ꝯfirmes ꝛ p
mittas mihi dare ſarā filiā tuā.
Quo audito vbo raguel expauit
ſciens q̄d euenerit illis ſeptē vi
ris q̄ ingreſſi ſūt ad eam ꝛ timere
cepit: ne forte ꝛ huic ſimilit̄ cōtin
geret. Et cū nutaret ꝛ nō daret vl
lū petenti reſponſū dixit ei angelꝰ.
Noli timere dare eā iſti qm̄ huic
timenti deū debet̄ cōiunx filia tua.
Propterea aliꝰ nō potuit hr̄e illā.
Tunc dixit raguel. Nō dubito q̄
deꝰ preces ꝛ lacrimas meas in cō
ſpectu ſuo admiſerit. Et credo qm̄
ideo fecit vos venire ad me: ut et
iſta cōiūgetur cognacōni ſue ſcd̄m le
gē moyſi. Et nūc noli dubiū gere
re q̄ tibi eā tradā. Et apprehēdēs
dexteram filie ſue: dextre tobie tra
didit dicens. Deus abrahā ꝛ deꝰ
yſaac ꝛ deꝰ iacob vobiſcum ſit et
ipſe cōiungat vos: impleatq̄ bn̄
dictiōem ſuā in vobis. Et accep
ta carta fecerunt cōſcriptiōem cō
iugij. Et poſt hec epulati ſūt bene
dicētes deū. Vocauitq̄ raguel ad
ſe annā vxorē ſuam ꝛ p̄cepit ei ut
p̄pararet alterū cubiculū. Et intro
duxit illuc ſarā filiā ſuā ꝛ lacrima
ta ē. Dixitq̄ ei. Forti aīo eſto filia
mea. Dn̄s celi det tibi gaudiū p
tedio qd̄ pꝑeſſa es. ¶ Ca. viij.

Poſtq̄ vero cenauerūt itroduxerūt iuuenē ad eā. Recorda
tꝰ itaq̄ tobias ſermonū angeli
ꝓtulit de caſſidili ſuo partē iecoris
poſuitq̄ eā ſup carbones viuos.

Tūc raphahel angelꝰ ap̄p̄rehēdit
demoniū ⁊ religauit eū in deſerto
ſupioris egipti. tūc hortatus ē vir
ginē tobias. dixitqꝫ ei. Sara exur
ge ⁊ dep̄cemur deū hodie ⁊ cras ⁊
ſcd̄m cras. q̄a hiis tribꝰ noctibꝰ
deo iūgimur. tertia autē trāſacta
nocte in noſtro erimꝰ ꝯiugio. Fi
lij quippe ſcōꝝ ſumꝰ ⁊ non poſſu
mꝰ ita coniūgi ſicut gētes que ig
norāt deū. Surgētes aūt parit̄ in
ſtant̄ orabāt ambo ſimul. ut ſani
tas daret̄ eis. Dixitqꝫ tobias. Do
mine deꝰ patꝝ noſtroꝝ bn̄dicāt
te celi terre mareqꝫ et fontes ⁊ flu
mia ⁊ oēs creature tue que in eis
ſunt. Tu feciſti adā de limo terre
dediſtiqꝫ ei adiutoriū euā. Et nūc
dn̄e tu ſcis ꝙ nō luxurie cauſa ac
cipio ſororē meā ꝯiugē. ſꝫ ſola po
ſteritatis dilectione in q̄ bn̄dicat̄
nomē tuū in ſecula ſeculoꝝ. Dixit
itaqꝫ ſara. Miſerere nob̄ dn̄e miſe
rere nob̄ ⁊ ꝯſeneſcamꝰ ambo pari
ter ſani. Et factū eſt circa pulloꝝ
cantū accerſiri iuſſit raguel ſuos
ſuos ⁊ abierūt cū eo pit̄er ut fode
rēt ſepulchrū. Dicebat enī ne ſili
mō euenerit ei quo ⁊ ceteris alijs
ſeptē viris qui ſūt ingreſſi ad eā
Cūqꝫ paraſſet foſſā. reuerſus ra
guel ad vxorē ſuā: dixit ei. Mitte
vnā ex ancill' tuis ⁊ videat ſi mor
tuꝰ ē ut ſepeliā eū anq̄ꝫ illuceſcat
At illa miſit vnā ex ancillis ſuis.
Que ingreſſa cubiculū reperit eos
ſaluos ⁊ incolumes ſecū pariter
dormientes. Et reuſa nūtiauit bo
nū nūtiū. Et bn̄dixerunt dn̄m ra
guel videlicꝫ ⁊ anna vxor eiꝰ ⁊ di
xerūt. Bn̄dicimꝰ te dn̄e deus iſra
hel ꝙ nō ꝯtigit nobis queadmo

dū putabamꝰ. Feciſti eī nobiſcū
miſericordiā tuā ⁊ excluſiſti a no
bis inimicū pſequētē nos. Miſer
tus es āt duobꝰ vnicis. Fac eos
dn̄e in pleniꝰ bn̄dicē te ⁊ ſacrifi
ciū laudis tue ⁊ ſue ſanitatis offer
re. ut cognoſcat vniuerſitas gen
tium. ꝙ tu es deꝰ ſolus in vniūſa
terra. Statiqꝫ p̄cepit ſuis ſuis ra
guel ut replerēt t̄ra foſſā quā fe
cerant priuſq̄ꝫ illuceſceret. Vxori
aūt ſue dixit ut inſtrueret ꝯuiuiū
⁊ prepararet oīa q̄ in cibos erant
iter agētibꝰ neceā. Duaſqꝫ pigues
vaccas ⁊ q̄tuor arietes occidi fec̄
⁊ parari epulas oībus vicinis ſuis
cunctiſqꝫ amicis. Et adiurauit ra
guel tobiā ut duas ebdomadas
moraret̄ apud eū. De oībus aūt
q̄ poſſidebat raguel dimidiā pt̄ē
dedit tobie ⁊ fec̄ hāc ſcripturā ut
ps dimidia q̄ ſuperat poſt obitū
eoꝝ tobie dn̄o deueīret. ¶ Ca. ix.

Tunc vocauit tobias angelū
ad ſe quē quidē hominē exi
ſtimabat. dixitqꝫ ei. Azaria frater
peto ut auſcultes v̄ba mea Si me
ipm̄ tradā tibi ſeruū. nō ero con
dignꝰ p̄uidentie tue. Tn̄ obſecro
te ut aſſumas tibi animalia ſiue
ſuitia ⁊ vadas ad gabelū ī rages
ciuitatē medoꝝ. reddaſqꝫ ei cyro
grāphū ſuū ⁊ recipias ab eo pecu
niā ⁊ roges eū venire ad nuptias
meas. Scis enī ipſe qm̄ numerat
pr̄ meus dies ⁊ ſi tardauero vna
die plus ꝯtriſtat̄ aīa eiꝰ. Et certe
vides q̄uo adiurauit me raguel
cuiꝰ adiuramētū ſpnere n̄ poſſū
Tūc raphahel aſſumēs q̄tuor ex
ſuis raguel' ⁊ duos camelos. in
rages ciuitatem medoꝝ perrexit et

ĩueniẽs gabelũ dedit ei cirogra
phũ ſuũ ⁊ recepit õnem pecuniaȝ
indicauitq; ei de tobia filio tobie
õnia que geſta ſũt: fecitq; eũ ſecũ
venire ad nuptias. Cumq; ingreſ
ſus eẽt domũ raguelis: inuenit to
biam diſcũbentẽ ⁊ exiliẽs oſcula
ti ſũt ſe inuicẽ. Et fleuit gabelus bñ
dixitq; deũ ⁊ dixit. Bñdicat te deꝰ
iſrl' qꝛ filius es optimi viri ⁊ iuſti
⁊ timentis deũ ⁊ elemoſinas faciẽ
tis. Et dicat̃ bñdictio ſup vxorem
tuaȝ ⁊ ſup parẽtes veſtros ⁊ vide
atis filios veſtros ⁊ filios filioꝝ
vr̃orũ vſq; in tertiam ⁊ quartam
generacõnẽ ⁊ ſit ſemẽ veſtꝝ bñ
dictũ a dño iſrl' q̃ regnat in ſecula
ſeculoꝝ. Cũq; õnes dixiſſent amẽ
acceſſerũt ad cõuiuiũ. Sed ⁊ cũ ti
more dñi nuptiaꝝ conuiuiũ ex
ercebant. ¶ Ca. x.

Cum vero moras faceret to
bias cauſa nuptiaꝝ ſollici
tꝰ erat paẗ eius tobias dicẽs. Pu
tas quare moratur filiꝰ meꝰ aut q̃
re detẽtus eſt ibi. Putas ne gabe
lus mortuꝰ eſt ⁊ nemo reddit illi
pecuniã. Cepit autẽ cõtriſtari ni
mis ipſe ⁊ anna vxor eius cũ eo et
ceperũt ambo ſimul flere: eo qꝫ die
ſtatuto minime reuerteret̃ filiꝰ eo
rũ ad eos. Flebat igit̃ maẗ eiꝰ ir
remediabilibȝ lacrimis atq; dice
bat. Heu me fili ut q̃d te miſimꝰ
pegrinari. lumẽ oculoꝝ nr̃oꝝ. ba
culũ ſenectutis nr̃e: ſolatium vite
noſtre. ſpem poſteritatis nr̃e. Om
nia ſimul in te vno hñtes te nõ de
buimꝰ dimitterẽ a nobis. Cui dice
bat tobias. Tace ⁊ noli turbari
ſanꝰ eſt filiꝰ noſter: ſatis fidel' eſt
vir ille cũ quo miſimꝰ eũ. Illa aũt
nullo mõ ꝯſolari poterat ſꝫ q̃tidie
exiliẽs circũſpiciebat ⁊ circuibat
vias õnes p q̃s ſpes remeãdi vi
debat̃ ut ꝑcul videret eũ ſi fieri poſſꝫ
venientẽ. At vero raguel dicebat
ad generũ ſuũ. Mane hic ⁊ ego mit
taȝ nunciũ ſalutis de te ad tobiã
prẽz tuũ. Cui tobias ait. Ego no
ui qꝛ paẗ meus ⁊ maẗ mea mõ di
es cõputãt ⁊ cruciatur ſpũs eoꝝ
in ipſis. Cũq; verbis multis roga
ret raguel tobiã ⁊ ille eũ nulla ra
tione vellet audire: tradidit ei ſa
rã ⁊ dimidiã ptem õnis ſbſtãcie
ſue. in pueris. ĩ puellis. in pecudi
bꝰ. in camelis ⁊ in vaccis et pecu
nia multa ⁊ ſaluũ atq; gaudẽteȝ
dimiſit eum a ſe dicẽs. Angelꝰ do
mĩ ſcũs ſit in itinere vr̃o: ꝑducat
q; vos incolumes ⁊ inueniatis om
nia recte circa pñtes veſtros et vi
deãt oculi mei filios vr̃os pꝰuſq̃
moriar. Et apprehẽdẽtes pñtes fi
liã ſuam oſculati ſũt eã ⁊ dimiſerũt
ire monẽtes eã honorarẽ ſoceros.
diligere maritũ. regere familiam.
gubnare domũ. ⁊ ſeipſã irrephẽ
ſibilẽ exhibere. ¶ Ca. xi.

Cumq; reuerterẽt̃ puenerũt ad
charrã q̃ ẽ in medio itinere
cõtra niniuen vndecĩo die. Dixit
q; angelus. Tobia frat̃ ſcis queãd
mod reliq̃ſti prẽz tuũ. Si placȝ ita
q; tibi p̃cedamꝰ ⁊ lento g̃du inſe
quãtur iter nr̃m familie ſimul cũ
ꝯiuge tua ⁊ cũ aĩalibꝰ. Cũq; hoc
placuiſſet ut irẽt dixit raphael
ad tobiã. Tolle tecũ ex felle piſciſ
eit ei neceſſariũ. Tulit itaq; tobias
ex felle illo ⁊ abierũt. Anna aũt ſede
bat ſecus viã q̃tidie ĩ ſupcilio mõ
tis vñ reſpicẽ poterat de longinq̃

Et dum ex eodē loco ſpeculaꝛet ad
uentū eius vidit alonge et illico
ꝯgnouit venientē filiū ſuū. currenſ
q̃ nūtiauit viro ſuo dicēs Ecce ve
nit filius tuus. Dixitq̃ raphahel
ad tobiā. At vbi introieris domū
tuā. ſtatim adora dn̄m deū tuū et
grãs agenſ ei. accede ad prē tuū
⁊ oſculare eū. Statimq̃ lini ſuper
oculos eius ex felle iſto piſcis qđ
portas tecū. Scias em̄ qm̄ aperiē
tur mox oculi ei⁹ ⁊ videbit pater
tu⁹ lumē celi ⁊ in aſpectu tuo gau
debit. Tūc ꝓcucurrit canis qui ſi
mul fuerāt in via ⁊ q̃ſi nūtius ad
ueniens blandimento ſue caude
gaudebat. Et exurgens cecus pē
cepit offendens pedib⁹ currere ⁊
data manu puero occurrit in ob
uiā filio ſuo Et ſuſcipiēs oſculat⁹
eſt eū cum vxore ſua ⁊ cepērt flere
p̄ gaudio. Cūq̃ adoraſſent deum
⁊ grãs egiſſent conſederūt. Tūc ſu
mēs tobias de felle piſcis. liniuit
oculos prī ſuo. Et ſuſtinuit q̃ſi di
midiā fere horā et cepit albugo
ex oculis eius q̃ſi membranū oui
egredi. Quā apprehendens tobias
traxit ab oculis ei⁹. ſtatimq̃ viſū
recepit. Et glorificabāt deū ipſe vi
delicet et vxor ei⁹ ⁊ omēs qui ſcie
bāt eū. Dicebatq̃ tobias. Benedi
co te dn̄e de⁹ iſrl̄ q tu caſtigaſti
me ⁊ tu ſaluaſti me Et ecce ego vi
deo tobiā filiū meū. Ingreſſa eſt
etiā poſt ſeptē dies ſara vxor filij
eius ⁊ oīs familia ⁊ pecora ſana
⁊ cameli ⁊ pecunia multa vxoris.
ſꝫ ⁊ illa pecunia quā receꝑat a ga
belo. Et narrauit parentibus ſuis
oīa bn̄ficia dei q̄ feciſſet circa eū p
hominē qui eū duxerāt. Veneruntq̃
achior ⁊ nabath ꝯſobrini tobie
gaudētes ad tobiā ⁊ ꝯgratulan
tes ei de oīb⁹ bonis q̄ circa illū oñde
rat de⁹ Et p ſeptē dies epulātes
omēs cū gaudio magͦ gauiſi ſūt.

¶ Ca. xij.

Tunc vocauit ad
ſe tobias filiū ſuū. dixitq̃ ei
Quid poſſum⁹ dare viro iſti ſan
cto qui venit tecū. Reſpondēs to
bias dixit prī ſuo. Pat quā mer
cedē dabim⁹ ei aut quid dignū po
terit eſſe beneficijs ei⁹. Me duxit
et reduxit ſanū. pecuniā a gabelo
ipſe recepit. vxorē ipſe me hr̄e fecit
⁊ demoniū ab ea ipſe ꝯpeſcuit gau
diū parentib⁹ ei⁹ fecit meipſū a
deuoratōne piſcis eripuit. teq̃ꝫ vi
dere fecit lumē celi ⁊ bonis oībus
p eum repleti ſum⁹. Quid illi ad
hec poterim⁹ dignū dare. Sed pe
to te pr̄ mi ut roges eū. ſi forte di
gnabitᷣ medietatē de oībus que
allata ſūt ſibi aſſumere. Et vocan
tes eū prē ſcilicet ⁊ filius tulerūt eū
in ptē ⁊ rogare ceperūt ut dignetᷣ
dimidiā ptē omniū q̄ attulerant
acceptā habere. Tūc dixit eis oc
culte. Bn̄dicite deū celi ⁊ corā om
nibus viuentib⁹ ꝯfitemini ei. q
fecit vobiſcū miſericordiā ſuā. Et
em̄ ſacramentū regis abſcondere
bonū eſt. opera aūt dei reuelare ⁊
ꝯfiteri honorificū eſt. Bona ē ora
tio cū ieiunio ⁊ elemoſina magis
q̄ theſauros auri recōdere. qm̄ ele
moſina a morte liberat ⁊ ipſa eſt
que purgat peccata et facit iueni
re vitā eternā. Qui aūt faciūt pec
catū ⁊ iniquitatē: hoſtes ſūt aīe
ſue. Manifeſto ergo vobꝫ veritatē
et nō abſcondā a vobꝫ occultū ſer
monē Quādo orabas cū lacrimis

⁊ ſepeliebas mortuos ⁊ derelinq̄
bas prādiū tuū ⁊ mortuos abſcō
debas p diē i domo tua ⁊ nocte ſe
peliebas eos ego obtuli orōez tuā
dño. Et q̄ acceptꝯ eras deo neceē fu
it ut teptacio pbaret te. Et nūc mi
ſit me dñs ut curarē te ⁊ ſarā vxo
rē filij tui a demonio liberarē Ego
eī ſū raphael āgelꝯ vnꝯ ex ſeptē
q̄ aſtamꝯ añ dñm Cūq; hec audiſ
ſēt turbati ſūt ⁊ tremētes ceciderūt ſup terrā in faciē ſuaz. Dixitq;
eis āgelꝯ. Pax vob: Nolite timē.
Etenī cū eſſez vobiſcū p volūtatez
dei: ipſi bñdicite ⁊ cātate illi. vide
bar q̄dē vobiſcū mādūcare ⁊ bibe
re. ſed ego cibo inuiſibili ⁊ potu q̄
ab hoibꝯ videri nō pōt vtor. Tps
eſt ḡ ut reuertar ad euz q̄ me mi
ſit. vos āt bñdicite deū ⁊ narrate
ōnia mirabilia eiꝯ. Et cū hec dixiſ
ſet ab aſpectu eoꝝ ablatꝯ ē ⁊ vltē
eū videre nō potuerūt. Tūc pſtra
ti p horas tres in faciē bñdixerūt
deū. Et exurgētes narrauerūt om
nia mirabilia eiꝯ. Ca. xiij.

Aperiēs autez tobias ſenior
os ſuū bñdixit dñm ⁊ dixit
Magnꝯ es dñe in eternū ⁊ in oia
ſecula regnū tuū: qm̄ tu flagellas
⁊ ſaluas. deducis ad inferos ⁊ re
ducis ⁊ nō ē qui effugiat manuz
tuaz. Confitemī dño filij iſrl ⁊ in
cōſpcū gētiuz laudate eū: qm̄ ideo
diſperſit vos inter gentes q̄ igno
rāt eū ut vos enarretis mirabilia
eiꝯ ⁊ faciatis ſcire eos. q̄ nō ē ali
us deꝯ ōnipotēs pt̄ eū. Ipſe caſti
gauit nos ꝓpter iniq̄tates nr̄as ⁊
ipſe ſaluabit nos ꝓpter miaz ſuā
Aſpicite ergo q̄ fecit vobiſcū ⁊ cū
timore ⁊ tremore cōfitemini illi re
gēq; ſeculoꝝ exaltate in opibꝯ ve
ſtris. Ego autē in terra captiuitatiſ
mee cōfitebor illi: qm̄ oñdit maie
ſtatē ſuā in gentē peccatricē. Con
uertimī itaq; pctōres ⁊ facite iuſti
ciam corā dño credētes q̄ faciat
vobiſcū miaz ſuam. Ego autem ⁊
aïa mea in eo letabimur. Bñdi
cite dño ōnes electi eiꝯ ⁊ agite di
es leticie ⁊ cōfitemī illi. Jhrlm ci
uitas dei caſtigauit te dñs in ope
ribꝯ manuū tuaꝝ. Cōfitere dño i
bonis tuis ⁊ bñdic deum ſeculorū
ut reedificet in te tabernaculū ſuū
⁊ reuocet ad te ōnes captiuos et
gaudeas in ōnia ſecula ſeculoruz
Luce ſplendida fulgebis ⁊ ōnes
fines terre adorabunt te. Nacōes
ex lōginq̄ ad te veniēt ⁊ mūera de
ferētes adorabūt i te dñm ⁊ terrā
tuā in ſācificacōnē hebūt. Nomē
eī magnū inuocabūt in te. Male
dicti erūt q̄ ɔtempſerint te ⁊ cōdē
nati erūt ōnes qui blaſphemaue
rint te: benedictiq; erunt qui edifi
cauerint te. Tu autē letaberis i fi
lijs tuis: quoniā ōnes benedicen
tur ⁊ congregabuntur ad dñm.
Beati ōnes qui diligunt te et qui
gaudent ſup pace tua. Aïa mea
bñdic dominū: quoniā liberauit
iheruſalē ciuitatez ſuam. Beatus
ero ſi fuerint reliq̄e ſeminis mei ad
videndā claritatem ihrlm. Porte
ihrlm ex ſaphiro ⁊ ſmaragdo edi
ficabūtur ⁊ ex lapide precōſo oīs
circuitꝯ muro rū eiꝯ. Ex lapide can
dido ⁊ mūdo oēs platee eiꝯ ſternē
tur ⁊ p vicos eiꝯ alla cātabit. Bñ
dictꝯ dñs q̄ exaltauit eā ut ſit reg
nū eiꝯ in ſecula ſeculorū ſuper eaz
Amen. ¶ Capitulū. xiiij.